D. Casimirus

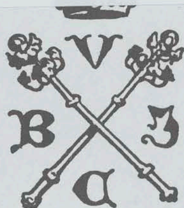
Poloniae Princeps.

Cieszyński Bartholomaei : Panegyricus

seu votiva tabella D. Casimiro

oblata,

Biblioteka Jagiellońska
stdr0004676

V
B
J
C

Lat. et Polonice

PANEGYRICVS
SEV
VOTIVA TABELLA
DIVO CASIMIRO PRINCIPI
TVTELARI LITHVANIÆ
OB BENEFICIVM
Vitæ, à proxima contagione, conseruatæ
OBLATA.
In qua eius Vita, Mors, & Triumphus
EODEM METRO
Quo ipse SS. VIRGINEM olim coluit

1622 I

A
Bartholomæo Cieszynski Cancellario Diœcesis Vilñ: Parocho Cauneñ: Artium & Philosophiæ Magistro describitur.

VILNÆ Typ. Acad: 1631.

Vilna 1631 1631

VOBIS

SERENISSIMIS AC POTENTISSIMIS

PRINCIPIBVS

SIGISMVNDI

III. POLONIÆ ET SVECIÆ REGIS PIENTISSIMI.

FORTVNATISSIMIS

FILIIS

In spem Laborantis Europæ, totiusq; Christianitatis, Bono Omine natis & educatis

MAGNIS

INCLYTÆ Semperq; AVGVSTÆ AVSTRIACÆ & IAGELLONIÆ PROSAPIÆ

LVMINIBVS.

DIVI CASIMIRI
AVITI PRINCIPIS
VESTRI
vt Sanguinis, ita Virtutis
& Innocentiæ veris
HÆREDIBVS
HANC EIVS PVRPVRAM,
Plus Sanctimoniæ & Castitatis Prærogatiuâ, quàm Regio splendore fulgentem, Ætati VESTRÆ competentem,
Admirationi, imitationi,
Subiectissimus Cliens
BARTHOLOMÆVS CIESZYNSKI
Cum ea, qua par est
TANTÆ MAIESTATIS
veneratione
D. D.

PANEGYRICVS
SEV
VOTIVA TABELLA.

DIVO CASIMIRO PRINCIPI
TVTELARI LITHVANIÆ

In tres partes diuiſa.

IN QVIBVS

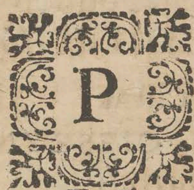
Eius vita, Mors, & Triumphus, Metro,

QVO

Ipſe olim SS. Virginem coluit, deſcribitur.

PRIMA PARS.

Vitæ Innocentia.

Vrpuratam Cælo gratam
CASIMIRI Principis
Celebrare, & ornare
Mentem, Clio incipis.
Factum laudo, & applaudo,
Delector hoc Cantico,
Sed ſcriptore, laudatore
Opus eſſet Cælico.

PANEGYRIK
ábo
Slubna Tablica.

Swietemu Kaźimierzowi Krolewicowi Polskiemu/ Patronowi W.X.L. Ná trzy częśći rozłożona: w ktorey sie Zywot iego/ Smierć/ y Chwałá opisuie/ tymże wierszem/ ktorym on o PANNIE Naświetszey pisał.

CZĘSC PIERWSZA.
Zywotá Swiatobliwość.

Ywot świety/ Bogu wźiety/
Krolewicá Polskiego/
Chcę wystáwić y wysławić
Kaźimierza Swietego.
Lecz tu trzebá piorá z niebá/
Á kto godnie opowie?
Jego Cnoty/ y przymioty
Procz niebiescy Duchowie.

Purus homo & de humo,
Et de carne ſubdola;
Tamen totus, & immotus
Cæli fuit incola.

Eruditus, enutritus
In Virginis hortulo.
Eius mores, pulchros flores
Colligebat ſedulò.

A cultu B. V. iacit fundamẽta virtutum.

Cuius Proſa ſicut Roſa
Miram dat dulcedinem.
Et odore, & amore
Ictum rapit hominem.

Tali metro, maius ſceptro,
Meruit Clientulus,
Vt Cælicæ, Angelicæ
Sortis eſſet Æmulus.

Nihil ille puerile
Tam mente, quàm corpore
Nil deuium, ſed Regium
Geſſit, vitæ tempore.

Hæc

Będąc z ziemie ludzkie plemie
Y z cielesney záráży /
Jednák stále iák ná skále
W Bogu mieszkał bez zmáży/

Wyćwiczony/ vtuczony
W Naświetszey Pánny sádzie /
Kwiatkow ślicznych/ Cnot rozlicz(nych)
Zebrał mnostwo w przykládzie

Jego Prozá / iáko Rożá
Dziwną słodkość wydáie
Y miłości/ y wonności/
Człowiekowi dodáie.

Y tym torem został wzorem
Pożycia Anielskiego /
Wystáwiony/ nád Korony
Krolow świátá wszytkiego.

Nić v niego/ dziećinnego /
Lubo w płochey młodośći/
Wszelkie spráwy/ swe zábawy/
Miárkowáł z Pobożnośći.

Przesta-

Regio sanguine & Prosapia non extollitur.

Hæc est Proles, & Indoles
Vera IAGELLONICA
Quo Germine, Regimine,
Gaudet Gens POLONICA.

Gaudet Auis, & Proauis,
Pijs semper Regibus:
Sed Iucundi SIGISMVNDI
Inprimis Virtutibus.

Qui nunc degit, & nos regit
Regatq; feliciter,
CVSTOS legũ, PHÆNIX Re-(gũ
Precamur suppliciter.

Ita natus, Fortunatus,
Se tamen non extulit,
Mundi fastum ceu nefastum
Longè à se repulit.

Se Regali, sed mortali
Sorte pressum sciuerat.
Neq; Regem, extra legem
Dei esse, nouerat.

Sic

Przesławnego/ szczesliwego /
Wnukiem był Jágellona.
Jego n ęstwy/ y zwyćięstwy
Polská byłá w sławiona.

Z tychże Dźiádow/y Prádźiádow
Monárchow świątobliwych/
Teraz świeći *SIGMVNT* trzeći/
W leciech swoych szedziwych.

Pan spokoyny/ Bogoboyny/
Oćiec práwy Oyczyzny.
Niech Pánuie/ obfituie
Z Potomstwem Snopek żyzny.

Ták spłodzony/ ozdobiony
Xiażeca dostoynośćia ;
Wzgárdźił licha świátá pycha /
Y wszeláka márnośćia.

Szcześćie Krolow/ nie bez molow
Vpátrował z pilnośćia.
Ich korony/ świetne throny
Pach na skáżitelnośćia.

Votum Castitatis emittit.

Sic virtuti, & saluti
Institit acerrimè.
Deo iungi, nec seiungi
Decreuit firmissimè.

Deus audit, & applaudit
Principis conatui,
Præbet lucem, se dat Ducem,
Felici progressui.

Iter tutum, per virtutum
Altissima Culmina,
Et inditæ Castæ vitæ
Sancta seruat semina.

Corpusculum durè tractat.

Delicijs, cum vitijs
Sciens esse vinculum:
Carni suaue, menti graue,
Timuit periculum.

Caro mollis, plena dolis,
Blanda habet Retia,
Quos inuoluit, mox dissoluit
Animarum precia:

Florens

Záczym z Cnotą wziął z ochotą
Slub/ y z Bogiem społecznie
Ták się złączył/ że odłączył/
Czystość ciáłá zań wiecznie.

A Bog słucha/ dáie Duchá/
K swoiey łáski świętey/
Sam strażnikiem/ przewodnikiem
Do drogi przed się wziętey.

Nie szwánkuie/ postępuie
Z Cnoty w cnotę wysoko/
Máiąc pilne/ y vsilne
Ná zbáwienie swe/ oko.

Wiedney swerze/ y komorze/
Widząc roskosz z zbytkámi/
Że smák lubny Duszy zgubny
Niesie/ wzgárdźił zadzámi/

Wiedział/ w ćiele iáko wiele
Zdrad swych czárt rospośćiera/
Łowi/ krádnie/ wszytkie snádnie
Duszne skárby odbiera.

 Wiek

Florens ætas, nescit metas,
Ad peccandum allicit.
Per amœna ad venena
Ducendo, interficit.

Ergo tales, infernales
Auferendo fomites,
Et peccati alligati
Infelices Comites,

Vti puram, ita duram
Egit vitam seriò.
Nunquam lecto auro tecto
Vtebatur Regio.

Cubans solo, sancto dolo
Seruitores decipit.
Dum lapillos, sub capillos
Dormiturus subijcit.

Sub purpura, ô quam dura
Vidisses Cilicia,
Macerati, sauciati
Corporis indicia!

In ama-

Wiek kwitnący/ prożnuiący
Z krewkością pomieszány/
Rzeczy słodkich/ ále krotkich
Swemi przypłáca rány.

Przeto tákich łádáiákich/
Y piekielnych chytrości
Vbiegáiąc/ odrzucáiąc/
Żył w wielkiey ostrożności.

W żyćiu drogim/ ále srogim
Xiąże sie zákocháło/
O Moy Boże/ nigdy łoże
Krolewicá nie znáło!

Pośćiel słano/ gotowano/
On sie ná ziemie skrádał.
Zmorzonemu ćiáłu swemu/
Jeszcze kámień podkłádał.

Oby oko/ tám głęboko
Pod purpurę spoyzrzáło/
Jákby wiele w świętym ćiele
Vmártwienia widziáło!

Vultũ liberalem & hilarẽ in magnis mortificationibus præ se fers.

In amaris, mens hilaris,
Imo tum iucundior;
Cum in victu, & amictu
Fuisset rigidior.

Eius vultus, Dei cultus,
Quisquis eum viderat,
Pietatem, Sanctitatem,
Intus iudicauerat.

Cùm pro more in splendore
Prodiret in publicum;
Se humilem cunctis vilem
Fatebatur villicum.

Regius splẽdor animi submissionem non minuit.

Virtus rara, & præclara,
Documentum Regibus:
Ne fauori, aut splendori
Confidant, & opibus.

Si Aulici, Politici,
Ad ioca descenderent;
Aduertebat, & cauebat,
Ne Deum offenderent.

Exul

Ták pieszczone / posieczone
W ták przezacney Osobie.
By co ciáło / trapić miáło
Nie dáie znáć po sobie.

Twarz wesoła / Boska zgołá /
Pátrząc żaden nie zbładził;
Gdy go żywym świątobliwym
Jeszcze w ćiele osadził.

Według stanu iáko Pánu
Gdy służono z orszakiem /
On w pokorze / przy honorze
Kazał sie zwáć żebrákiem.

Rzadka Cnota / práwie złota
Przykład Krolom przynosił /
W powodzeniu / dobrym mieniu
Aby śie nikt nie wznosił.

Gdy dworzánie w świeckim stanie
Z sobą wiec żártowáli.
Strzegł / hámował / y strofował /
By Bogá nie gniewáli.

Precz

Iniquitatem odio habet, & ad meliorem frugē suo exemplo reducit.

Exul domo, quisquis homo
Perpetrasset Crimina;
Deprehensus, reprehensus
Extra Aulæ limina.

His statutis, in virtutis
Retinebat semitâ;
Cum luceret & splenderet
Domi Lux exposita.

Eius zelus, omne scelus
Non tantùm ab atrio
Propulsabat, Orco dabat,
Sed à solo patrio.

Contra Schismaticorum & Hæreticorum fana priuilegium impetrat

Benedictum interdictum
A Patre obtinuit,
Æuo nato deprauato
Quod fortè euanuit.

Hæreticis, Schismaticis
Ne pateret aditus,
Cum his certus & apertus
Regno sit interitus.

Horum

Precz z pokoiu/ ktory w gnoiu
Leżał iákiey sprosnośći/
Vpemniony/ wnet wyřucony/
Od inszych społeczności.

Te wędzidłá/ y plewidłá/
Cnot Xiażecych pochodnie/
Páłac Páński/ iák Kápłáński
Przyozdobiły godnie.

Straż miłośći/ gorliwośći/
Nie tu gránice miáłá;
Lecz trućizny z swey oyczyzny
Mocno wykorzeniáłá/

Swiatobliwy/ spráwiedliwy
Wyniosł Dekret oycowski/
Ktory zgubił/ nie rlubił
Wiek dźisieyszy łotrowski:

Schysmátykow/ Hæretykow
Aby nie przypuszczano/
Jeśli w cale Boska chwałe
Y Krolewstwo mieć chćiano.

C Znosi

Horum ſana, vt profana
DEOq́ contraria,
Et dogmata venenata
Tollebat è patria.

Sanctus Zelus, nullum ſcelus
Peius ſciuit hæreſi;
Huic qui fauet, neq́ cauet
Atrâ dignus Nemeſi.

Orationi & contemplationi totu deditus.

Oratio, venatio
Eius iucundiſſima,
Dum venatur, veneratur
DEVM mens pijſſima.

His detentus, & contentus
Crucifixi epulis,
Vt didicit, valedicit
Regalibus ferculis.

Inpinguatur, delectatur
Chriſti Cicatricibus,
Mens abſorpta, in his prompta
Mori mille vicibus.

Illis

Znosi zbory z ich Doktory/
Y iádowite błędy;
Ktore psuią/ y nicuią/
Rzymskie świete obrzedy.

Zá co będźie chwalon wszędźie/
Á co nád błąd gorszego:
Kto mu sprzyia/ y nie miia/
Godźien piekłá wiecznego.

Jego łowy/ z Bogiem mowy/
Nilez Pánem poluie/
Obłow cudny/ nieobłudny
Bog/ ktorego miłuie.

Z tą źwierzyną á nie inną
Pánem ná krzyż przybitym/
Roskoszuie/ w nim smák czuie/
Z appetytem sowitym.

Tym syt więcey im gorecey
Mekę Páńską rozbiera/
Nád Ránámi/ y Bliznámi
W słodkośći obumiera.

Illis fixus, & affixus
Tam mente, quàm corpore,
Cuncta vana & mundana
Habebat pro stercore.

Regnum Vngariæ oblatum contemnit.

Diadema fulgens gemmâ,
Sceptrumq́ Vngaricum,
Cum Legatis ablegatis
Contempsit, vt Toxicum.

Et quid mirum, CASIMIRVM
Qui se cælo obtulit,
Hæc spreuisse, contempsisse!
Vera falsis prætulit.

Vocatur Pater á Fortuna humiliatorum.

Omnes opes, in inopes,
Turbam miserabilem,
Libens locat, & hanc vocat
Thesaurum amabilem.

Qui vnicé & publicè
Largitorem prædicant,
Et cunctorum Orphanorum
In Parentem vendicant.

In

Iák wnurzone/ vtopione
Serce/ świátem pogardza!
Ná márności/ iák brzydkości
Sprosne/ ono zátwárdza!

Berło dáią/ y podáią
Węgrzy z Páństwem Koronę /
Nie przyimuie/ vpátruie
Z NIEBA wieczystą onę.

Nie dziwuy sie/ lecz buduy sie
Z ták wielkiey státeczności /
W świecie smáku niema znáku /
Kontent z Boskiey miłosci.

Co o onych/ vtrapionych
Powiem: wszytkie dostátki
Tám obráca/ y nie skraca
Reki/ ná ich przypadki.

Zá czym głosy pod niebiosy
Wynoszą dobrodzieiá /
Ten nas żywi/ o szcześliwy
Oćiec/ nászá nádzieiá.

Templum cathedrale S. Stanislai noctu visitat

Jam dum stratis delicatis
Somno vacant cæteri;
Hic neglecto, molli lecto
Pio se dat operi.

Promptus, vadit, pronus cadit
Ante templi limina,
Hæc irrigat, & mitigat
Numen, deflens crimina.

O ter mire CASIMIRE
Orbis es miraculum!
Ter Beate purpurate,
Principum spectaculum!

Tua vita insignita
Tot tantis miraculis,
Sanctè acta, & intacta
A mundanis iaculis.

Dignum coli, iubar poli,
Virtutum armarium,
Morum norma, vitæ forma,
Pneumatis Sacrarium.

Mens

Vważ y te známienite
Cnoty Páná świetego:
Sług niebudźi / sam sie trudźi
V drzwi domu Bożego.

Sám w pułnocy / krom pomocy
Do Kośćiołá wychodźi /
Y v progu / miłe Bogu /
Płáczem modlitwy słodźi.

O przedźiwne / y przećiwne
Swiátu / Xiaże szcześliwe!
Miedzy ludem / iesteś Cudem /
Swiátło Krolow prawdźiwe.

Zywot święty / wszytkim wźięty
Rozsławiłeś Cudámi /
Swieckie chwały / czártow strzały
Depcac / twemi nogámi.

Tyś Lichtarzem / y Ołtarzem /
Cnot wysokich skárbnicá /
Dobrych wzorem / y Doktorem
Láski Bożey świątnicá.

Zieleni-

Mens deuota, Christi tota
Castitatis flosculus,
DEO mersa, in hunc versa,
Amoris Carbunculus.

Nos egeni, in veneni
Toxica incidimus,
Per hæc vota, Antidota
Nobis dari petimus.

Tu nos dita tuâ vitâ,
Et virtutes vberes
Partiaris, largiaris,
Te poscimus pauperes.

PARS SECUNDA.

Mortis Felicitas.

PReciosam gloriosam
CASIMIRI Principis
Adumbrare, exornare
Mortem Clio incipis!

Dic

Zieleniuchny y bieluchney
Wdzięczny Kwiecie czystości/
Goráiący/ pałaiący
Kárbunkule Miłości:

My strapieni/ záráżeni
Jádem grzechu sprosnego/
Bliscy zguby/ tobie śluby
Czynim/ v grobu twego.

Z Bogoboynych spraw; masz hoynych
Skarbow/ Xiąże/ dostátek/
Vdzieláiąc/ rozdawáiąc/
Nie zápomni swych Dziatek.

CZESC DRVGA.

Smierć Szczęśliwa.

SMierć Kámieny wielkiey ceny
KAZIMIERZA świętego/
Swiátu głoście/ y wynoście
Krolewicá Polskiego.

D Słáw-

Dæmonis Carnis & Mundi debellator.

Dic inuictum, nullis ictum
Dæmonis fallacijs,
Qui calcato hoste strato
Vixit in palatijs.

Luget Pluto, fracto scuto,
Quo DIVVM terruerat:
Gemit Caro quæ non raro
Frustra telum iecerat.

Et immundus iacet Mundus,
Frustratus victoriâ,
Vitâ mirus CASIMIRVS
Triumphat in gloria.

Et mors dira fracta irâ
Prædatrix mortalium,
Nollet isse, & scidisse
Lilium conuallium.

Nam finitâ, Princeps vitâ
Post carnis diuortium,
In Castorum Angelorum
Abijt consortium.

Et

Sławcie męstwo y zwyćięstwo
Tego/ ktory w páłacu;
Zadney zdrádźie/ ni złey rádźie
Mieyscá nie dał/ ni plácu.

Czárt w przod ieczy/ wstyd go dręczy/
Po przegrány potrzebie/
Ciełko boli/ że swey woli
Nie dokazáło z śiebie.

Swiát plugáwy prożen sławy
Z plácu zszedł bez zwyćięstwá/
Swiete Xiąże wszytkich wiąże /
Sam Tryumphuiąc z męstwá.

Smierć okrutna stoi smutna
Gwałtownicá żyiacych /
Że śie tknełá/ y podćiełá
Kwiatek Liliy kwitnących.

Boć pożywszy wiek skończywszy
Pánic Kázimierz czysty /
W gornym Ráiu w czystym kráiu
Zywot záczął wieczysty.

Nouum genꝰ Martyrij.

Et sic habe: sine labe
Nouoq́ martyrio,
Vitâ cedens & abscedns,
Potitur imperio.

Conturatio totius inferni contra S. Casimirũ.

In hunc tota fuit mota.
Inferni potentia,
Et vicisset ni iuuisset
Diuina clementia.

Quid non actum? init pactum
Caro & Mors inuicem:
Tu sagittas acres mittas,
Ego quoq́ dimicem.

Pactum carnis cũ morte frangit.

Si quæsitam cunctis vitam
Amat, mihi subditur:
Si me spernit, Tibi sternit
Viam, vita perditur.

Nouum Dæmonis inuentũ.

Nequit dici, impudici
Promotores operis,
Quàm cõstanter & instanter
Vrgent, notas sceleris.

Heu

Bo wiedz otym; obrał w złotym
Vmrzeć stanie Pánieńskim;
Rozwod z ćiáłem ták zuchwáłem
A bydź w pocżćie męcżeńskim.

Ták śię było náſádziło
Piekło z swoią potęgą /
Y zaiste serce czyste
Miáło pokuſę tęgą.

Oń tárguią/ kontráktuią
Do Smierci Zadza mowi:
Ták ia Xiąże mocno zwiąże
Ze śię nam nie wymowi.

Lub to muśi/ co go kuśi
Czynić/ ia go vłowię:
Nie pozwoli/ ku mey woli/
Ty mu odeymieß zdrowie.

Ná tym stoią/ z rádą swoią
Vczeni Doktorowie/
By śię działá zadosć ćiáłá
Chcąc porátowáć zdrowie.

Respuit consilia vitæ, contraria Castimoniæ

Heu floridum, & viuidum
Conserua te flosculum,
Spes Parentis, decus gentis,
Virtutum spectaculum.

Cur Inclytæ Tuæ vitæ
Hostis es acerrimus?
Vim naturæ, premis durè,
Juuenis pulcherrimus.

Et Parentem videns flentem,
Vniuersa Regia,
Lugens suadet, nec persuadet
Jncesta remedia.

Jnquit, ite serui vitæ,
Cur aures offenditis?
Hæc nefanda, execranda,
Jn cassum obtruditis.

Constantia conseruandæ Castitatis

Mea vota sunt immota,
Malo mori fortiter,
Quàm fædari, & priuari
Castâ vitâ molliter.

Iam

Niech tak márnie śmierć nie gárnie
Kwiatu dziwney śliczności /
Tys Oyczyzny Snopek żyzny /
Konterfet pobożności.

Czemuż sobie w tey chorobie
Dodáieß bolu tego?
Czemu práwo gwałciß krwáwo
Przyrodzenia swoiego?

Dwor żałosny / náczyn złosny
Mocno Xiąże náwodzi /
W te nádzieie Krol łzy leie /
Ale się nie powodzi.

Precz o skázy / vßu zmázy /
Rzekł miłośnik czystości:
Są mi wßytkie mowy brzydkie
Pobudki cielesności.

Ia chcę stále / zostáć w cále
Przy Anielskiey czystości /
Bytesz vmrzeć / nie dam wydrzeć /
Pánieńskiey niewinności.

Iuß

Jam valete, & hoc rete
Dæmonis agnoscite,
Vt euadam, neq; cadam,
Deum pro me poscite.

Sic, sic vstum, nec adustum
Principis corpusculum,
Cælo datum, & translatum
Castitatis vasculum.

Sic intactus, ciuis factus
Immortalis gloriæ,
Dei templum, & exemplum
Præstantis victoriæ.

Procul planctus, date cantus,
Et Lilia tumulo:
Casti flores, & odores,
Vno erunt cumulo.

Angelorũ obsequia in funere.

En cælicus Angelicus
Ab alto Exercitus,
Ad hoc funus gratum munus
Prosequendum excitus.

Aufer

Juß odchodzę w tey przestrodze:
Zdrády Czártowskie znaycie/
Jáko mydli/ ludzie śidli/
Mnie nie przepominaycie.

Tákie ognie/ y pochodnie
Czystości dogrzewáły/
Jednák wienćá/ z stroń Xiążećiá
Przez ten ßturm nie zerwáły.

Acz nátárły/ nie wydárły
Skárbu ták koßtownego/
Z ćiáłá cáły wßedł do chwały
Kośćiołá niebieskiego.

Precz ná strone łzy stoczone/
Co tu czynią Lámenty?
Nieś Lilie/ lepiey żyie
W niebie/ *KAZIMIERZ* święty.

O Fortunni do tey Truny
Kwápćie śie Anyołowie/
Tu śię bawcie / Pogrzeb sprawćie/
Jego wierni Strożowie.

Aufer planctus, audi cantus,
Vide quantos tumulo,
Spargunt flores, dant odores
Vero suo æmulo!

O ter mire CASIMIRE,
Altior mortalibus,
Ter Beate purpurate,
Factus DVX virginibus.

Nos mortales, sed non tales,
Pressi morte duplici,
Ad te voto corde toto
Recurrimus supplici.

Per hanc fortem tuam Mortem,
Carni resistentiam,
Et obsecra, & impetra
Veram pœnitentiam.

In agone te oppone,
Auertens pericula,
Robur præsta, vt infesta
Stygis vitem spicula.

PARS

Precz ná strone łzy skwilone/
Słuchay wdźieczney muzyki
Przy pogrzebie/ á coż w niebie
Jákie będą okrzyki?

O Przedźiwny/ y Przećiwny
Swiátu/ wielki Pátronie!
Przy Pánienskiey/ y Męczeńskiey
Ostałeś sie koronie.

A my w trwodze/ ieszcze w drodze/
Dwoiáka nas śmierć goni/
Tu nie czysta/ tám wieczysta/
Strászney dobywa broni.

Ey Pátronie miey w obronie
Jáko tu mieszkáiących/
Przez temestwá/ y zwyćiestwá;
Ták y z świátá schodzących.

Przy skonániu/ w nábieganiu
Srogim/ Czártow przeklętych/
Pod obronę y ochronę
Weź nas/ skrzydeł twych świętych.

PARS TERTIA.

Miraculorum Gloriæ.

TRiumphalem, & Regalem
CASIMIRI Principis
Dominatum, cælo datum
Enarrare deficis.

Nec coneris, audax eris,
Nam quis sibi vendicet?
Ut gloriam, victoriam
Sancti, dignè prædicet?

Age Clio læta, Io
Huic Flori concine.
A lustrandis, admirandis
Choris cæli, abstine.

Jam in portu, nouo ortu,
Nouis gaudet Insulis,
Dei dono, iam in throno,
Decoratus titulis.

Pro

Cudow Chwałá.

TRyumphálny Fest/ y wálny
KAZIMIERZA świętego/
Kto obiáwi y wystawi/
Krolewicá Polskiego?

Juß nie sporo/ liche pioro
Nie śmie/ áni śie kuśi/
Przed wspániáłą iego chwałą/
Vstáć náymędrßy muśi.

Ráczey Jo/ głośna Clio/
Wykrzykay Helikońskie/
Dosyć z ćiebie/ tu/ nie w niebie/
Plemię chwal JAGIELONSKIE

Juß przepłynął/ y te minął
Burzliwe niepogody;
Wßedł ná nowe y gotowe
Dignitárstwá/ y gody.

Pro terrenis dolo plenis,
Jam æternis fruitur,
Raptus ſolo regnat polo,
Et luce induitur.

Ipſi DIVI nouo ciui
Plauſus dant, & cantica,
Decertantis Triumphantis
Enumerant claſſica.

Caſimiri gloria noſtræ Gentis decus

Noſtræ genti, ſunt ingenti
Cuncta hæc ſolatio.
Intuetur, nos tuetur
Ex alto palatio.

Noſtræ gnarus, quàm amarus
Status Reipublicæ,
DEI iram placat diram
Diligens nos unicè.

Præſidiũ in varijs Regni calamitatibus.

Concidiſſet, peſſum iſſet
Bellorum tumultibus,
Et inulta, ſed ſepulta
Probro foret hoſtibus.

Ni

Miásto máłych y nie trwáłych
Rzeczy wiecznych záżywa/
A korona vwielbiona
Jásna głowę pokrywa.

Lecz y Swieci wielką ziéci
Rádością go wytáią /
Jego boie / niepokoie /
Tryumphy/ ogłaßáią.

A my iáko? y dwoiáko
Cießyć śie nam potrzeba:
Bo nas broni we złey toni/
Dodáie śiły z niebá.

A gdy mdleie y nißczeie
Krolestwo vtrápione/
Y miecz Boży gdy śię sroży
Vpraßa nam obronę.

Juz by śiádło/ y zápádło
Cne Polakow názwisko
Obcym Pánom y Tyrannom
Ná wieczne pośmiewisko.

By

Ni beatus Cœlo datus,
Os ex nostris ossibus
Obsecrasset, obuiasset,
Hostium Conatibus.

Adest ille, contra mille
Cum vix centum dimicant,
Hoc iuuante, animante,
Se ab hoste vendicant.

Ferus ita MOSCOVITA,
Gens cætera barbara,
Coniurata, & armata
Cæsa, subit Tartara.

Et tumidi, mox timidi
TVRCÆ in nos inuolant,
Nos illæsi, illi cæsi,
Ducem Orco immolant.

Turcæ à finibꝰ Regni repulsi, & Imperatore eorum Osmanus ob rem malè gestam à sui strangulatus.

Tutelaris stat pro aris,
Plus efficit precibus;
Quàm cruentis instrumentis
Nos, cum nostris Ducibus.

Jam

By nie święty żalem żięty /
Kość własna z nászych kości/
Wstręt im dawał/ zátrzymawał
W stárożytney cáłośći.

W szyku stawa/ śił dodawa/
Ták iż od ręki máłey;
Woyská cudne/ bárzo ludne
Giną w dumie zuchwáłey.

MOSKAL gruby/ doznał zguby.
Y inszy národowie/
Zysk chćiwośći/ nádętośći/
Wzięli/ kłádąc tu zdrowie.

Więc burzliwie/ wnet zelżywie
TVRCY od nas odchodzą/
Nas Bog broni; ich miecz goni/
We krwi Cesárzá brodzą.

Kośćioł Boży niech nie trwoży/
Á Pátroná szánuie:
Bo nie w bitwách/ lecz modlitwách
Onego/ Tryumphuie.

Jam ad illum vt Asylum
Accurrunt communiter,
Derelictos & afflictos
Donat liberaliter.

Miracula quotidiana.

Quod quis orat, hoc exorat:
Claudus gressum recipit,
Hic ingratum linquit stratum,
Cæcus solem aspicit.

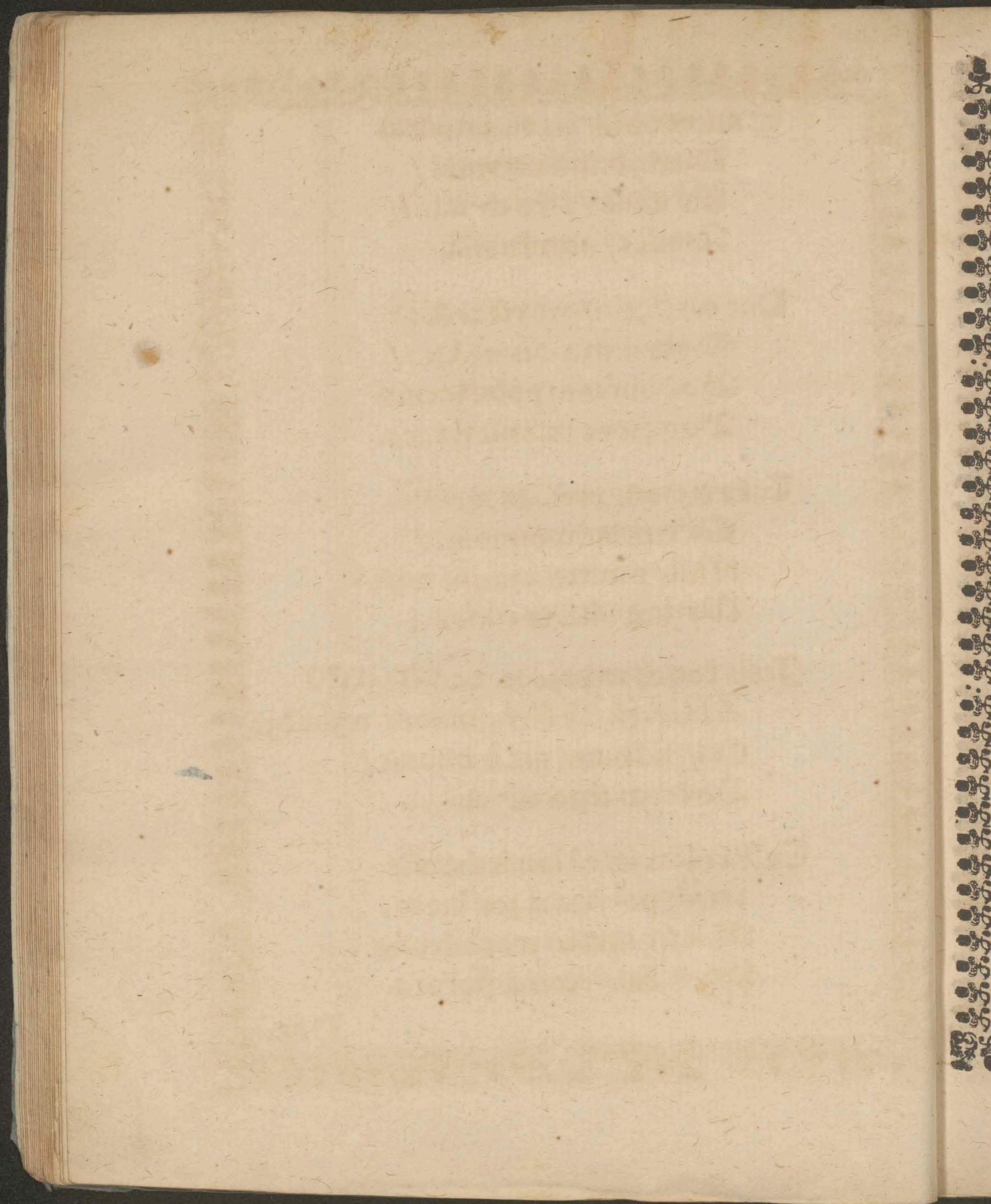
Non omittam, quod & vitam
Vilnæ, restaurauerit,
Vrsunculæ virgunculæ,
Quod nemo negauerit.

A Leone X. Canonizatus à Clemente IIX officio duplici decoratus publicatur.

Jam publica veridica
Voce Sanctus dicitur,
Hoc honore à Pastore
Declaratus colitur.

Factis votis, ex remotis
Partibus plebs aduenit,
Opem mærens DIVI quærens,
Quam & statim inuenit.

Vilna

Smierc obżárta/ tu zawárta
Dział z duſza vczyniłá/
Ále Ciáłá/ iáko chciáłá/
Namniey nie vkuśiłá.

Dar czyſtośći/ z wyſokośći
Dobrze mu śie opłaca/
Bo dobremu pobożnemu
Bog ſwey ręki nie ſkraca.

Ták vczczone vwielbione
Ciáło pełne wonnośći/
Miłe/ świete/ z ziemie wzięte
Wyſtáwiáią w rádośći

Ieśli kogo: w przod Trzećiego
ZYGMVNTA, miłość wzbudza
Cći/ ſzánuie/ grob buduie/
Bo krew iego nie cudza.

Tu Krolowie/ Monárchowie
Niech pożyćia wzor biorą.
Milczec muſze/ pioro kruſze
Przed Krolewſka pokorą.

Dość.

Sat honoris sat splendoris
In virtute Principis:
Quisquis rodis, lucem odis
Et indignè inspicis.

Hic affectu cum effectu
In DIVVM Auunculum,
Admirandum & spectandum
Orbi dat munusculum.

Sumptuosum, preciosum,
Sacellum exstruitur,
Et sepulchrum ô quam pulchrū
Ex auro conspicitur!

Sic amatur, honoratur
Quem summus REX omnibus
Honorare, & ornare
Voluit honoribus.

O ter mire CASIMIRE,
Bellator fortissime
Ter beate purpurate
Triumphator maxime.

Nos

Dość tu sławy / nic zuchwały
Iezyk żądáć niemoże.
Niewinności / z wysokości /
Tys sam obrońcá Boże.

Ten świetemu / powinnemu
Przynosi vpominek /
J kosztowny / y cudowny
Wystáwuiąc budinek.

Grob tesz ryty / Znamienity
Z srebra / z kámieni / z złotá:
Gdźie rozliczna barzo śliczna
Náde wszytko robotá.

Ták miluią / ták szánuią /
Kogo sam Bog szánuie.
Aby czczono / y chwalono /
On że sam roskázuie.

O przedziwny / y przećiwny
Swiátu Cny CAZIMIERZV
Iusz Kroluiesz / Triumphuiesz
Z Bogiem w wiecznym przymierzu.

Nos hic flentes, & gementes
In graui exilio,
Tot perpessi, malis fessi,
Egemus auxilio.

Per tot menses, diros enses
Ob nostra piacula,
Fulminantes & micantes.
Passi mortis iacula.

Humi strata inhumata
Cernimus cadauera,
Nec nos tuti, constituti,
Sumus inter funera.

Heu aperi Princeps veri
Affectus scriniola,
Cum Felice Genitrice
Ad Dominum aduola.

Ferienti, & potenti
Finem ponat gladio
Nos veniæ, & gratiæ
Illuminet radio.

My ze łzámi tu wzdychámy /
Ná tym gorzkim wygnániu
W Wálkách / Bolách / y Fássolách /
W codziennym nárzekániu.

Czás niemáły / iáko strzáły
Z niebá ostre látáią.
Rzuca losy / śmierć z swey kosy /
Ludzie nágle padáią.

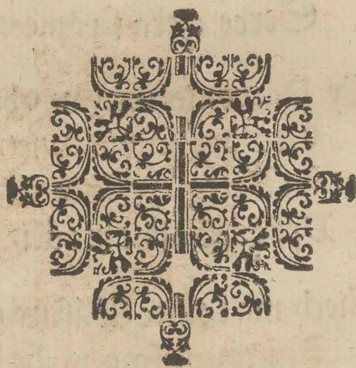
Trupow siłá położyłá:
Iedzą psi niepogrzebione.
Teyże plági / Boskiey wági /
Serce czeka strápione.

Ey Patronie / miey w obronie /
Otworz swoie wnętrzności /
Z Mátką czystą wiekuistą /
Vproś Boskie litości.

Niech ma koniec strászny goniec /
Z mieczem swoim dobytym:
Niech oświeći swoie dzieci
Darem łáski obfitym.

Non ingrati, præseruati
A tanto naufragio,
Tuo toti nos deuoti
Nixi patrocinio,

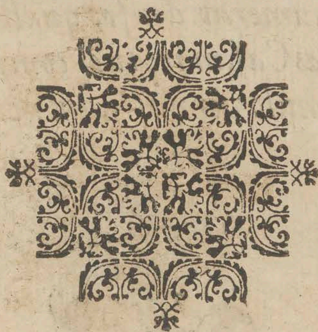
Nunc errata venenata
Deflebimus publicè,
Creatori Seruatori
Seruiemus vnicè
AMEN.

APPRO-

Z tey złey toni/ gdy obroni
Twoiá przyczyna świeta/
Cud to wielki/ przyzna wßelki/
Nicht go nie zápámieta.

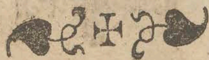
My zá wßytkie zbrodnie brzydkie/
Łzámi ſkropim powieki/
Tworcy ſwemu/ Náywyżßemu
Służyć będziem náwieki.
AMEN.

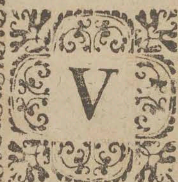
VOTVM SVPPLEX

D. CASIMIRO.

Iratum squallet tristi ferugine cœlum,
Letalesq; iacit mors inimica faces.
Obruit heu quantus mortalia pectora luctus!
Pendet ut in casus vita caduca suos.
Crebrescunt obitus patrijs & funera terris!
Cum numerat densas quælibet hora neces:
Ad medicas Casim ire tuas concurrimus urnas
In tumulo vernat nam noua vita tuo.

APPROBATIO.

VT, pium & venuſtum de S. CASIMIRO Principe, Patrono noſtro, Latinopolonicum opuſculum ab Ad. Rdo Domino Bartholomæo Cieſzynski Cancellario Diœceſis Vilnenſis &c. ex voto compoſitum, ob deuotionem populi, prælo mandetur, Authoritate Noſtra qua ad præſens fungimur in DEI nomine facultatem concedimus, VILNÆ Anno Dñi M. DC. XXXI. Die 9. Ianuarii.

GEORGIVS TISKIEWICZ
D. G. Epiſcopus Meth: Cuſtos Suffraganeus & Adminiſtrator Epiſc. Vil: Præp. Grod.

